

Даниела Иванова Попова

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ МУЗИКА

за четвърта подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

ПЕЯ, ТАНЦУВАМ И ИГРАЯ

Даниела Иванова

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

МУЗИКА

ЗА ЧЕТВЪРТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА
В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ

ПЕЯ, ТАНЦУВАМ И ИГРАЯ

БИТ И ТЕХНИКА

Варна, 2018

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

МУЗИКА

ЗА ЧЕТВЪРТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА
В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ

**ПЕЯ, ТАНЦУВАМ
И ИГРАЯ**

Автор Даниела Иванова Попова
Художници – автори
на графичния дизайн и корица: Еми Божидарова Мирославова
Живко Иванов Рухов
Коректор Зоряна Стоянова

Българска. Първо издание. 2018 г.
Формат 60х90/8.
Печ. коли 11,5
Издателство „Бит и техника“ ООД,
Варна 9009, ул. „Кап. Райчо Николов“ №101

ISBN 978 - 619 - 7457 - 56 - 8

© Даниела Иванова Попова, 2018
© Еми Божидарова Мирославова – графичен дизайн и корица, 2018
© Живко Иванов Рухов – графичен дизайн корица, 2018
© Издателство „Бит и техника“ ООД, всички права запазени, 2018

В книжката са използвани изображения от www.shutterstock.com и фотографии от снимковата банка на Бит и техника ООД.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МУЗИКА“ СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО МУЗИКА В ЧЕТВЪРТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА

Автор: Даниела Иванова

Образователно направление „Музика“, към програмна система за предучилищно образование „Златно ключе“, е съобразено с общите изисквания от Наредба №5 (2016 г.) на МОН, а именно:

- цялостно развитие на детската личност;
- придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование.

Целта на направление „Музика“ е съобразена със съвременните изисквания на образователната реформа – да се образуват и възпитат мислещи и креативни млади хора, способни да вземат решения, да правят подбор, т.е. да се развиват непрекъснато. Изкуството е средство за поставяне началото на формиране на личности с модерни виждания за света, които в бъдеще ще могат да се конкурират с връстниците си по света. Наред с това музиката възпитава родолюбци и патриоти, които ще работят за превръщането на България в модерна и просперираща държава.

Музикалните дейности, застъпени в познавателната книжка за индивидуална работа на 6 – 7-годишни деца, са насочени към формиране на лично отношение към музиката като изкуство, развитие на творческите умения у децата, както и изграждане на мотивация и увереност в собствените възможности.

Книгата за учителя в направление „Музика“ съдържа:

- *Примерно тематично разпределение;*
- *Методическо разработване на ситуациите по музика;*
- *Авторски и други музикално-дидактични, музикално-подвижни, народни игри на песен, интерактивни игри, игри за дишане, игрови прийоми от ТРИЗ педагогика и текстове на песни;*
- *Сценарии за тържество – Сирни заговезни и Кукеровден.*

Съдържанието на книгата за учителя по музика е направено по **Държавния образователен стандарт** за предучилищно образование, който залага на играта като *основен метод* за учене на нови умения и опознаване на света. До настоящия момент играта бе отделен момент, а новото в стандарта е, че играта е основно средство за постигане на всяка една цел, което означава, че децата, играейки, ще учат музика. Методическите насоки в книгата за учителя са израз на стремежа за включване и разработване на много игри, чрез които децата овладяват знания и умения. Голяма част от музикално-дидактичните и подвижните игри са авторски, създадени в процеса на работа с децата и включени в разработването на ситуациите в книгата за учителя. Акцент в настоящата книга са използваните способности, които провокират децата да бъдат в активна позиция. Като добро решение са въведени *интерактивни методи* на обучение по музика. Използването им въздейства силно на интелектуалната дейност в моменти на игрово съревнование, когато децата колективно търсят отговорите. Тези интерактивни методи са: „Светкавица“, „Мозъчна атака“ и др. Описан е начинът им на прилагане с помощта на интерактивни игри: ИИ „Музикални искри“, ИИ „Режисьор“, „Танцьори“, „Артисти“ и др. Характеристиките на интерактивните методи отговарят на формите на работа по системата на австрийския композитор и музикален педагог проф. Карл Орф. В настоящата методическа разработка са представени идеи за методичното им приложение, както и адаптиране към българската система за музикално възпитание. В много от ситуациите е използван богатият инструментариум, характерен за системата на проф. Орф. Освен с традиционните инструменти предлагаме работа и с измислени и изработени от децата материали (*кукли от дървени лъжици, кубчета*), както и с природни материали.

В разработването на ситуациите са използвани *словесни методи* – в разучаването на песни и възприемане на музика, и *практически методи* – за импровизиране на инструментален съпровод към песни, разучаване на танци и музикално-подвижни игри. Голяма част от песните са *най-новите* от репертоара на композиторите Маргарита Шоселова и Доно Цветков. Някои от ситуациите се осъществяват с учебен материал само от едно образователно ядро – тези с тема „Концерт“. В тази ситуация децата само пеят или само слушат музика, или танцуват. Изпълнението на песните, игрите, танците, възприемането на произведенията са с цел осъзнаване на изразните средства в музиката, водещи към сензорното, умствено, нравствено и общо интелектуално развитие. Използват се различни методи и подходи за развитие и усъвършенстване на творческите умения на децата. Например в ситуация с тема „Аз съм композитор“ децата се превъплъщават в ролята на малки композитори и творят музика. Детското творчество присъства във всяка ситуация и не се прекъсва, за да има

истински резултати. В разработеното музикално съдържание се използва методът поощрение, педагогическите подходи доверие и свобода, които стимулират детското творчество.

В книгата за учителя по музика за четвърта подготвителна група убедително присъства *класическата музика*. Включените български и световни музикални произведения доближават децата до един свят на красота, подем и радост. Беседите за класическата музика, както и нагледният материал със сигурност ще впечатлят и създадат интерес у всички деца. Предлагаме няколко ситуации, посветени на балета „Лешникотрошачката“.

В методическите разработки отделяме специално внимание на българския фолклор. Чрез предметно и схематично моделиране са показани равноделни и неравноделни метруми и размери – хоро и ръченица. Освен нагледни за целта са използвани и практически методи за овладяване на елементите на право хоро и ръченица. Използвани са фолклорни български игри, разучени в III група и обогатени и доразработени в IV група. Чрез електронното приложение на познавателната книжка децата имат възможност да видят на живо народни обичаи – като коледуване, лазаруване и кукеровден, в изпълнение на свои връстници.

Съществуват тематичен синхрон и логическа последователност между темите по учебни седмици. В началото на всяка ситуация е описана осъществената интеграция с други образователни направления по ядра. Чрез интегрираното образователно съдържание децата получават широк кръгзор по различни теми, свързани с предмета „Околен свят“. В направление „Музика“ в четвърта подготвителна група децата се запознават с литературни произведения – стихотворения, приказки, разкази, либрето на балет и т.н., които са основа за творческите изяви по музика. Тази връзка с БЕЛ рефлектира върху богатството на речника на децата и способността им да се изразяват – фактори, необходими за училище. Разработените варианти за „рисуване по музика“ са съобразени с възрастовите особености на децата. Връзката между двете изкуства – музика и изобразително изкуство, засилва слуховите и зрителните асоциации на детето. Игровият подход е заложен във всички ситуации и във всички ядра в образователно направление „Музика“. Това осигурява щастливо детство на всяко дете и формира лично отношение към музиката като изкуство.

Изложеното съдържание по направление „Музика“ за четвърта подготвителна група в книгата за учителя е съобразено с новото интернет поколение деца, затова са включени предварително подбрани линкове, чрез които децата получават подробна информация. Този съвременен подход е за улеснение на учители и родители. Всеки, който чете написаното в книгата за учителя, би могъл да разработи игрите и от други ъгли. Авторът няма претенции за изчерпателност на изложеното, но с проучената и преосмислена педагогическа литература, както и с практическото ѝ приложение се стреми да докаже, че играта не само трябва, но и може да е основа в музикалното обучение и възпитание на подрастващите.

1. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Тема: Проследяване на постиженията

Очаквани резултати: Установяване на равнището на знания и умения по направление „Музика“

Втора ситуация

Тема: Проследяване на постиженията

Очаквани резултати: Установяване на равнището на знания и умения по направление „Музика“

2. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Тема: Отново заедно

Ядро: Елементи на музикалната изразност

Нова задача: Запознаване с „Песен за числата“ – музика Х. Агасян, текст М. Дългъчева – и разпознаване на детски, мъжки и женски гласове

Цел: Създаване на интерес и желание за общуване с музика

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за вокално пеене. (*знание*)
- Влиза в ролята на слушател и разпознава звученето на мъжки, женски и детски гласове. (*умение*)
- Слуша с желание песни. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Изобразително изкуство – ядро: изобразително творчество.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Емоционалната нагласа на децата можете да осъществите във формата на игра. Интерактивната игра „Нарисувай лятото със затворени очи“ позволява всяко дете да почувства своя успех чрез представяне на художествен продукт пред останалите деца. Това стимулира детската активност и прави учебния процес продуктивен и забавен. Поставете **новата задача** в игрова форма. В ролята на слушатели, децата ще получат кратка информация за изпълнителите на песни и техните гласове (*мъжки, женски, детски*). Използвайте в ситуацията интегративни методи (*интегративни игри*) и ситуационни методи (*игри*). (Иванов, 2005) С МДИ „Музикална кутия“ предложете на децата песни, учени в трета група, със задача – определяне на певческия глас на изпълнителя. Запознайте децата с „Песен за числата“ – музика Х. Агасян, текст М. Дългъчева, и нека сами да отбележат в познавателната книжка певческия глас – *мъжки, детски* или *женски* глас изпълнява песента? Така ще получите обратна информация за знанията на децата.

Подходящи игри за ситуацията: МДИ „Пей без глас“, МДИ „Познай по мелодията“ и др. Използвайте песните в тържеството за първия учебен ден.

Втора ситуация

Ядро: Възприемане

Тема: Есенни ята

Нова задача: Възприемане на музикалната пиеса „Есенни ята“, музика Кр. Милетков – определяне на настроението в музикалната пиеса и активиране на понятието „инструментална музика“.

Цел: Формиране на слушателски умения

Очаквани резултати:

- Конкретни представи, свързани с възприемане на „инструментална музика“ („музикална пиеса“). (*знание*)
- Проследява развитието в програмни музикални произведения. (*умение*)
- Емоционално реагира при слушане на музика. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Изобразително изкуство – ядро: изобразително творчество;
- Математика – ядро: пространствени отношения.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

За емоционална нагласа предложете на децата да танцуват с красиви (*естествени*) есенни листа, реализирайки МПИ „Разходка“. В игрова форма с разказ или стихотворение за есента и птиците подгответе децата за възприемане на музикалната пиеса „Есенни ята“ от композитора Красимир Милетков. Преди да поставите **новата задача**, предложете им да помислят върху въпроса на Щурчо от книжката (стр.2): Къде отлитат ятата? Различните отговори ще улесняват проследяване развитието на образа в програмната музика. Поставете задача за слушане на музикалната пиеса „Какво е настроението?“.

Чрез дискуссионните методи беседа и обсъждане (Иванов, 2005) запознайте децата с понятието „инструментална музика“. Предложете им **самостоятелна работа** в познавателните книжки: да отбележат музикалния инструмент, на който се изпълнява пиесата.

Припомнете на децата чрез МДИ „Концерт“ и МДИ „Пей без глас“ или други игри песни и музикални пиеси от композитора Кр. Милетков, учени в III група. Поставете към тях музикални задачи.

Завършете ситуацията с ИИ „Подари есенно клонче“ с цел интерактивна комуникация.

Подходящи игри за ситуацията: МПИ „Разходка“ („Приказки за Виенската гора“, музика Й. Щраус), МДИ „Концерт“ и МДИ „Пей без глас“; ИИ „Подари есенно клонче“ и други.

3. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Музика и игра

Тема: Международен ден на музиката

Нова задача: Импровизиране на танцови стъпки и движения в равноделен и неравноделен размер

Цел: Създаване на интерес и желание за общуване с музиката

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за равноделни двувременни и тривременни метруми и размери 2/4, 3/4 и тривременен неравноделен метрум и размер 7/8. (*знание*)
- Импровизира танцови движения според метрума и характера на музиката. (*умение*)
- Артистично изпълнение. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните; ядро: културни и национални ценности;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

За емоционална нагласа в ситуацията предварително подгответе материали: есенни листа и въображаеми птици, изработени от хартия, с които децата биха импровизирали танцови движения на „Валс“ от Шопен. След този танц чрез играта „Музикална кутия“ („Есенни ята“, музика Кр. Милетков, и „Право хоро“, оркестър „Камчия“) ги попитайте коя от посочените две мелодии подхожда за полета на „есенните ята“. Така ще **затвърдите** знанията на децата от предходната ситуация за инструменталната пиеса „Есенни ята“ от Кр. Милетков. Запознайте децата чрез текст в електронния вариант на познавателната книжка с Международния ден на музиката.

Преминете към осъществяване на **новата задача**, използвайки похвата сравняване. За целта поканете на гости в групата „българче“ и „негърче“ (*кукли*) или покажете картини с тяхно изображение. Насочете вниманието на децата към възприемане на право хоро и песента „Африка“, музика М. Шоселова. Сравнете ритъма в двете мелодии. Поставете задача за **самостоятелна работа** в познавателната книжка, за да получите обратна информация за знанията относно различното звучене на българската и африканската музика. Предложете им подходящ реквизит, с който биха се чувствали щастливи, съчинявайки стъпки и движения за двата танца.

Подходящи игри за ситуацията:

МДИ „Музикална кутия“; МПИ „Игра с кърпа“ и други.

Втора ситуация

Ядро: Елементи на музикалната изразност

Тема: „Обичам тези игри“

Нова задача: Развитие на динамичен слух

Цел: Формиране и развитие на музикален слух

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за динамиката в музиката. (*знание*)
- Реагира двигателно на динамични промени (силно – тихо) в музиката. (*умение*)
- Изразява личното си емоционално отношение и предпочитания при изпълнение на музика. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните; ядро: културни и национални ценности;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки в познавателната книжка;

- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Водени от темата за играта, започнете ситуацията с любимата за децата интерактивна игра „Вълшебна пръчка“.

Създайте интерес към **новата задача** чрез хумористичния разказ от българската литература за една баба, която не чувала внучето си, защото говорело тихо, и тя изопачавала думите му. Съобщете на децата, че в днешната ситуация по музика ще разберат кога се говори тихо и кога – силно. Припомните им за тихото и силното пеене и свирене с музикални инструменти. Изисквайте от тях да си помислят за реплики от познати приказки, в които героите говорят тихо и силно. Следва МДИ „Кълвач и папагал“, в която децата заместват репликите на героите с ударни музикални инструменти (*тъпан, барабан, тарамбука и др.*), импровизирайки метроритъм. „Кълвачът“ свири силно, а „папагалът“ повтаря ритмичната група тихо. Преминете към **работата в познавателните книжки** чрез нагледно показаните МДИ „Познай инструмента“ и МДИ „Силен – тих барабан“ (*задачите на игрите са към същата тема в познавателната книжка*). **Затвърдете** музикалната пиеса „Есенни ята“, музика Кр. Милетков, със задача – съпровод с детски музикални инструменти. Разделете децата на екипи и с диригентски жест определете динамиката на изпълнение за всяка музикална група в оркестъра. Подберете любими песни за удоволствие и настроение, които децата да познаят чрез МДИ „Коя е песента, която намислих“. Използвайте разнообразна музика в ситуацията.

Подходящи игри за ситуацията: ИИ „Вълшебна пръчка“; МДИ „Кълвач и папагал“, МДИ „Вълшебна торбичка“; МДИ „Коя е песента, която намислих“ и др.

4. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Възприемане

Тема: „Есен!“

Нова задача: Възприемане и определяне на настроението в музикалната пиеса „Есенна песен – октомври“ от П. И. Чайковски.

Цел: Формиране на слушателски умения

Очаквани резултати:

- Има конкретни представи, свързани с възприемане на инструментална музика. (*знание*)
- Влиза в ролята на слушател. (*умение*)
- Проявява предпочитания към музикални произведения. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: възприемане на литературно произведение;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните; ядро: културни и национални ценности;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

За реализиране на образователните задачи използвайте ситуационни методи – игри (Иванов, 2005).

Посрещнете децата в музикалния салон с красиво есенно листо, характерно за сезона и необходимо за интерактивната игра „Подари есенно клонче“ (*есенно цвете*). След играта предложете две контрастни по съдържание и настроение стихотворения – например: „Есен“ от Иван Вазов и „Зимна радост“ от Елисавета Багряна, както и инструменталната пиеса „Есенна песен – октомври“ от П. Чайковски. Поставете задача: да определят подходящото стихотворение за музиката, която ще чуят (*заглавието на музикалната пиеса не се съобщава*). Предложете на децата беседа за избора на стихотворението. Това всъщност е своеобразен анализ на музикалната творба. След коментара назовете заглавието на пиесата и покажете снимка на композитора П. И. Чайковски. Насочете вниманието на децата към *самостоятелна работа* в познавателните книжки със задача – да отбележат с картинка настроението в музикалната пиеса. Продължавайки темата за есента, припомняте им мелодията и текста на песента „Есен ни зове“, музика М. Шоселова, използвайки **интерактивния метод „Светкавица“**. Наредете децата в кръг и хвърлете мека топка на произволно избрано дете, като запее с текст началото на песента. Детето трябва да улови топката и да продължи песента до края на първия

куплет, след което връща топката. Хвърляте я към друго дете, което продължава песента, и. т.н. Изискванията към метода са: песента да е позната, да има елемент на изненада, да бъде неочаквана, тъй като цели активиране бързината на реакция на децата. Чрез МДИ „Пей без глас“ припомнете и други песни за есента, като поставите различни музикални задачи за изпълнение. Предложете на децата избор на детски музикални инструменти за съчиняване на съпровод на песни.

Завършете ситуацията с познатата музика „Приказки за Виенската гора“ от Щраус, на която децата импровизират танцови движения и стъпки с есенни клонки, цветни воали или друг подходящ реквизит.

Подходящи игри за ситуацията:

ИИ „Подари есенно клонче“; МДИ „Познай по мелодията“; МДИ „Пей без глас“; МДИ „Вълшебна торбичка“ (вариант – музикални инструменти) и други.

Есен

Иван Вазов

*Запахна листата,
посърна ми тревица,
повяхнаха цветята,
я гледайте: земята
тъжи като вдовица!*

*Престаха всички птички
да пеят като луди,
усърнал'те горички
веч никой глас не губи
и малки лястовички
студът далеч прокуди.*

Зимна радост

Елисавета Багряна

*Весели снежинки – бели перушинки –
падат леко, леко и се стелят меко.
Падайте, снежинки – бели перушинки!
От сърце обичам по снега да тичам!*

Втора ситуация

Ядро: Музика и игра

Тема: „Забавни игри“

Нова задача: Пробуждане на „твореца“ у детето, съчинявайки танцови фигури и движения на непозната мелодия в равноделен двувременен и тривременен размер

Цел: Развитие на изпълнителски умения за двигателно отразяване в различен жанр музика

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за равноделни двувременни и тривременни метруми и размери 2/4 и 3/4. (*знание*)
- Импровизира танцови стъпки и движения на различна по характер музика. (*умение*)
- Импровизира артистично танцови движения. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати;
- Педагогически подходи: доверие, свобода.

Методически насоки:

Посрещнете децата в музикалния салон с новината, че ще чуят „вълшебна“ музика (*фрагмент от класи-*

вече музикални инструменти и символи. Предварително обмислете схемата за „звукова картина“ за пролетта. Използвайте метода демонстрация с цел нейното разясняване. Разделете децата на екипи и разучете всяка „партия“ по описания начин в тема „Зоологическа градина“. Използвайте класическа музика по избор.

Използвани музикални игри:

МДИ „Концерт“.

33. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Възприемане

Тема: „Морето – любимо и непознато!“

Нова задача: Развитие на творческото мислене чрез дейности, свързани с темата

Цел: Създаване на интерес към музиката и формиране на слушателски умения

Очаквани резултати:

- Има елементарни представи за морето и морското дъно. (*знание*)
- Влиза в роля на слушател и натрупва информация по темата от различни източници. (*умение*)
- Емоционално реагира при слушане на програмна и филмова музика. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

За емоционална нагласа предложете на децата самостоятелна работа в познавателната книжка – различаване на шум на море от други шумове. Използвайте игрови похвати за обогатяване знанията на децата за морското дъно:

- абзаци от приказките: „Малката русалка“ от Х. К. Андерсен; „Приказка за бедния рибар“ (*народна приказка*) и др.;

- детска песен от анимационния филм „Малката русалка в морския свят“, описваща морското дъно – [линк: https://www.youtube.com/watch?v=an75gQGHdMk](https://www.youtube.com/watch?v=an75gQGHdMk)

- МДИ „Висок и нисък тон“ (Джендова – Бакърджиева 1994: 58). За да реализирате игровото съдържание, разделете децата по двойки: единият участник показва с ръка движението на рибите нагоре и надолу, а другият го наблюдава и озвучава посоката на движение с единични високи, ниски и повтарящи се тонове върху металофон.

Запазете интереса на децата към морските обитатели с възприемане на музикалната пиеса „На морското дъно“ от Кр. Милетков. Попитайте децата: „Как с музика композиторът е изразил морското дъно?“. В беседа поговорете за морските вълни и посоката на движение на мелодията. Предложете им невербален отговор – да залепят на морското дъно, върху син или зелен лист хартия, тези морски обитатели, за които им подсказва музиката. След това с разноцветни воали или ленти да наподобят движенията на вълни и морски обитатели от музикалната пиеса „На морското дъно“ от Кр. Милетков.

Абзац от приказката „Малката русалка“ от Х. К. Андерсен: „Далече вътре в морето водата е синя и прозрачна като най-чисто стъкло, по-дълбока и от най-дългата котвена верига. Тук в дълбините живеят морските обитатели...“

Използвани музикални игри:

МДИ „Висок и нисък тон“ и др.

Втора ситуация

Ядро: Възпроизвеждане

Тема: „Имаш думата“

Нова задача: Затвърдяване на знанията по музика чрез ИИ „Давам ти думата“

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за изпълнителска дейност. (*знание*)
- Представа учени песни и танци, влагайки емоция в изпълнението им. (*умение*)

- Проявява желание за индивидуално изпълнение. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Използвайте ИИ „Давам ти думата“ като основен метод на работа в ситуацията. Играта се изпълнява в края на учебната година с цел затвърдяване на знания, получени през учебния период. Предварително подгответе нагледен материал (*картини, снимки, схеми и др.*), илюстриращ съдържанието на песни, празници и обичаи, танци и др. Участниците имат време една минута да решат как да представят избраната картина – чрез разказ, песен, танц или схематично представяне. Можете да разделите децата на екипи. В този случай думата се дава на определен от екипа представител, а другите допълват.

Използвани музикални игри:

ИИ „Давам ти думата“.

34. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Възпроизвеждане – свирене

Тема: „Скоро ще сме в първи клас“

Нова задача: Импровизиране на елементарен съпровод с детски музикални инструменти по собствен замисъл

Цел: Стимулиране на творческите опити с детски музикални инструменти

Очаквани резултати:

- Има изградени умения да пее и свири с детски музикални инструменти, предавайки отношението си към съдържанието на песента. (*знание*)
- Използва детски музикални инструменти, за да импровизира елементарен съпровод по собствен замисъл. (*умение*)
- Изпитва радост от своето изпълнение. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Създайте игрова обстановка с игри с цел припомняне на учени песни. Предложете МДИ „Коя е песента, която намислих“; МДИ „Наши любими дискове“, „Гатанка“ и други, чрез които децата разпознават песни по тяхното начало. Изисквайте от децата акапелното изпълнение на песните да бъде изразително и емоционално. Насочете вниманието им към самостоятелна работа в познавателната книжка, свързана с определяне реда на слушане на песните. Преминете плавно към играта МДИ „Музикална томбола“, разделяйки децата на два или три екипа според броя на песните. Мотивирайте ги към екипна творческа работа за съчиняване на съпровод на песен. Осигурете място за работа на екипите, раздалечени един от друг. Томболата се състои в това, че представител от всеки екип тегли картинка с илюстриран сюжет на песен, по който ще работи неговият екип. Насочете децата към договаряне вътре в екипа относно предстоящата работа с музикални инструменти. Дайте им време за творческа работа. След това всеки екип представя своя съпровод на песен. Всеки екип получава грамота за своята работа.

Използвани музикални игри:

МДИ „Коя е песента, която намислих“; МДИ „Наши любими дискове“, „Гатанка“; МДИ „Музикална томбола“.

Втора ситуация

Ядро: Музика и игра

Тема: „Обичам да танцувам, дори да лудувам“

Нова задача: Обобщение на знанията за видовете метрична организация – двувременна и тривременна, равномерна и неравномерна в различна по характер и националност музика

Цел: Развитие на метроритмичен усет

Очаквани резултати:

- Елементарни познания за метроритмичните особености на танци от други националности. (*знание*)
- Разпознава съвременни ритми, право хоро, полка, африкански ритми. (*умение*)
- Обича танцови предизвикателства. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: демонстриране чрез онагледяване с картини, с картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ, мозъчна атака;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Използвайте в края на учебната година метода „Мозъчна атака“ чрез ИИ „Танцъори“. Методът се прилага в период, когато децата имат достатъчно натрупани представи за танци и музикални игри на песен. Методът предлага изненада при поставяне на задачите. Изисквайте бърза реакция от страна на децата. Разделете ги на три или четири екипа. Оставете сами да подберат танца, чрез който ще се представят. В екипа децата генерират идеи за хореографията на танца, аксесоари (*шапки, народни кърпи и др.*) и музикални инструменти – маракаси и други ударни инструменти. Използвайте игрови подход (*летище и самолети*) за реализиране целта на играта, а именно – импровизиране на танцови стъпки и движения на различна по характер и националност музика. Предложете им записи на музика на танците: „Африка“, музика М. Шоселова; „Пищикато полка“ от Щраус (*може и друга полка в по-бавно темпо*); „Право хоро“ в изпълнение на оркестър „Камчия“; „Рокпевецът Бръмбаран“, музика М. Шоселова. Поканете публика за танцъорите.

Използвани музикални игри:

ИИ „Танцъори“.

35. СЕДМИЦА

Първа ситуация

Ядро: Музика и игра

Тема: „Празнична маршировка“

Нова задача: Разграничаване на българския националния химн от „Химн на св. св. Кирил и Методий“, музика П. Пипков, текст Ст. Михайловски

Цел: Развитие на изпълнителските умения за двигателно отразяване на марш

Очаквани резултати:

• Конкретни представи за официалния празник на *българската просвета* и култура и на славянската писменост. (*знание*)

- Импровизира стъпки на маршова музика. (*умение*)
- Проявява желание за участие в официални празници. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Педагогически подход: сравнение;
- Нагледни методи: картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

Използвайте педагогическия подход сравнение, за да разграничите музиката и предназначението на двата химна пред децата: „Химн на св. св. Кирил и Методий“, музика П. Пипков, текст Ст. Михайловски, и „Мила родино“, музика и текст Цветан Радославов. Изисквайте от децата сами да определят звученето на двата химна, като използват повече определения. Допълнете знанията им за понятието „химн“ (*от III гр.*). Разграничете случаите, в които се изпълняват двата химна. Припомнете на децата, че се отдава мълчалива почит при звучене на химна на България. Предложете им самостоятелна работа в познавателната книжка по темата. Акцентируйте на предстоящия празник на българската просвета и на славянската писменост и традицията за плетене на венец от цветя за портрета на братята Кирил и Методий. Използвайте играта „Оркестър“ (*във варианта без „партитури“*) за участие на децата с барабани и флейти в празничната маршировка на музика на „Химн на св. св. Кирил и Методий“, музика П. Пипков. Изисквайте точно спазване на метроритъма на музиката в изпълнение на барабани. Припомнете им чрез МДИ „Пей без глас“ и МДИ „Наши любими дискове“ песни за празника на българската просвета и на славянската писменост от II и III група. Насочете вниманието на децата към изразително изпълнение на песните.

Използвани музикални игри:

МДИ „Оркестър“, МДИ „Пей без глас“, МДИ „Наши любими дискове“ и др.

Втора ситуация

Ядро: Възпроизвеждане

Тема: „Сбогом, детска градина“

Нова задача: Затвърдяване на знанията за учени музикални инструменти чрез ИИ

Цел: Усъвършенстване на изпълнителските умения

Очаквани резултати:

- Конкретни представи за възприемане на музика от познати музикални инструменти. (*знание*)
- Разпознава учени музикални инструменти. (*умение*)
- Харесва игри с музикални инструменти. (*отношение*)

Интегративни връзки с други направления:

- Български език и литература – ядро: свързана реч;
- Околен свят – ядро: самоутвърждаване и общуване с околните;
- Физическа култура – ядро: естествено-приложна двигателна дейност.

Използвани методи и подходи:

- Практически методи: дидактична игра, подвижна игра;
- Нагледни методи: картинки в познавателната книжка;
- Словесни методи: беседа, разказ;
- Игрови похвати.

Методически насоки:

За емоционална нагласа започнете ситуацията с МПИ „Радвам се да те видя“, музика М. Шоселова. След това предложете на децата игри с музикални инструменти, например: МДИ „Въображаем инструмент“, МДИ „Силно – тихо“, МДИ „Пляскай като мен“, МДИ „Кълвач и папагал“ и др. Изисквайте от тях импровизирано изпълнение на ритмичен съпровод на познати песни и музикални пиеси. Чрез музикалните инструменти децата възприемат и осъзнават по-добре музиката, по-силно я преживяват.

Завършете ситуацията със забавната ИИ „Съедини картинката и разкажи“ (*съединяват подходящите вагони, които образуват музикален инструмент*) от познавателната книжка.

Използвани музикални игри:

МДИ „Въображаем инструмент“, МДИ „Силно – тихо“, МДИ „Пляскай като мен“, МДИ „Кълвач и папагал“, ИИ „Съедини картинката и разкажи“.

36. СЕДМИЦА**Първа ситуация**

Проследяване на постиженията

Втора ситуация

Проследяване на постиженията

ОПИСАНИЕ НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ИГРИ И ТАНЦИ

I. Музикално-подвижни игри

МПИ „Игра с кърпа“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Импровизиране на танцови стъпки и движения на българска народна музика в равноделен размер с „кърпа в народен стил“; активизиране на творческото мислене и въображение на децата.

Игрово действие. Всички деца са наредени в кръг. Педагогът се движи в средата на кръга с танцова стъпка и „народна кърпа“ в ръка. В края на музикалната фраза застава пред произволно избрано дете и с реверанс подава „народната кърпа“. Детето я взима, влиза в средата, изпълнява с нея движение, което не се повтаря. В края на музикалната фраза я подава на друго дете и т.н., докато свърши музиката.

Правило. Търпеливо изчакване на реда за участие.

Материали: „народна кърпа“.

МПИ „Разходка“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Децата отразяват метроритъма на музиката с природни материали (*орехи, кестени, шишарки, речни или морски камъчета*).

Описание на играта. Децата застават в разпръснат строй. Педагогът пуска на запис музика в двуделна форма и 2/4 размер. На първата част от музиката всички участници с движения (*пантомима*) изразяват разходка: в парка, край морето, в гората или планината. На втората част от музиката ритмуват с природните материали самостоятелно или по двойки. Ритъмът е предварително заучен. Импровизираните движения, изразяващи ситуации по време на разходка, се представят чрез пантомима ярко и изразително (*„събиране на листа“, „пиене на вода“, „почивка на пейка“, „брание на горски малини“, „събиране на гъби“, „търсене на подслон от дъжда“ и др.*).

Правило. Децата общуват помежду си невербално.

Материали: по два ореха на дете.

МПИ „Музикална гимнастика“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Децата слушат музика и измислят движения с горните части на тялото си, като краката им не мърдат, после съчиняват движения само с долните части на тялото си, като ръцете им не мърдат.

Игрово действие. Всички деца заемат разпръснат стоеж в музикалния салон. Педагогът пуска на запис музика в равноделен двувременен размер и съвременно звучене. Показва движения според задачата в играта. След това децата сами измислят свои движения с горните части на тялото си, танцувайки няколко музикални такта, и преминават към движения само с долните крайници. Редуването на движения с долни и горни крайници забавлява децата.

Правило. Всеки участник се стреми да не повтаря движенията на другите деца, а да измисли свои.

МПИ „Музикален светофар“ – развитие на музикален слух

Задача. При вдигане на зелена палка (*зелена светлина*) децата се движат бързо в ритъма на музиката, а при червена палка (*червена светлина*) се движат бавно, отново в ритъма на музиката.

Игрово действие. Децата са в разпръснат строй. Дете регулировчик държи палка – от едната страна червена, а от другата зелена. Учителят по музика изпълнява на музикален инструмент мелодия в различно темпо. Детето регулировчик слуша музиката и показва съответния цвят на палката, а всички останали изпълняват подходящи движения според темпото. Регулировчикът се сменя при смяна на жанра музика (*на 8 такта*).

Правило. Всички участници запазват културно поведение при вървене и при бягане.

II. Музикално-дидактични игри

МДИ „Познай по мелодията“ – развитие на мелодически слух

Вариант 1.

Задача. Разпознаване на песен или танц по мелодия.

Игрово действие. Дете застава пред останалите и казва заглавие на позната песен. Учителят по музика с вокал изпълнява различни мелодии, сред които е и споменатата. Всички трябва да разпознаят вярната мелодия и да сигнализируют (*докато тя звучи*) с определен жест (*например потропване с крак, пляскане с ръце, вдигане на ръка и др.*).

Указание. Играта може да се повтори няколко пъти, като се редуват различни деца и песни.

Вариант 2.

Децата чуват музиката на песента или танца и отговарят, вдигайки подходящата за нея картинка;

МДИ „Композитор“ – развитие на мелодически слух

Вариант 1.

Задача. Децата довършват мелодии, използвайки ниски и високи тонове.

Игрово действие. По модел, обозначен с чертички, изразяващи високи и ниски тонове, децата съчиняват мелодии, използвайки кратките думи: ку-ку, пуф-паф и зън-зън.

Указание. Играта се разнообразява с промяна на изразните средства: темпо и динамика.

Вариант 2.

Задача. Децата съчиняват мелодии по зададен текст или метроритъм.

Правило. Мелодиите на всички композитори са различни.

МДИ „Музикална кутия“ 1 – развитие на мелодически слух

Задача. Децата имат за задача да разпознаят музикалното произведение по неговото начало и да го назоват.

Игрово действие. В красива „музикална кутия“ са събрани най-хубавите музикални произведения, които децата слушат. Със самото отваряне на „музикалната кутия“ започва да звучи желаната творба (*песен или пиеса*). Децата трябва да назоват нейното заглавие.

Правило. По време на възприемане на музиката участниците пазят тишина, необходима за съсредоточаване и вярно разпознаване на музикалното произведение.

МДИ „Музикална кутия“ 2 – развитие на мелодически слух

Задача. Разпознаване на учени музикални пиеси.

Игрово действие. Пред децата е поставена красиво изработена „музикална кутия“. Всички участници по избор се разделят на три екипа. Първи екип слуша произведение №1 с определена задача, втори и трети екип – по същия начин. Педагогът не назовава имената на произведенията, защото имат номера. При отваряне на „музикалната кутия“ звучи фрагмент от музикално произведение №1. Децата от първи екип го разпознават и изслушват от педагога задачата по същото произведение. По този начин постъпват другите два екипа – звучат фрагменти от произведения № 2 и №3, изслушват се от педагога задачите по произведенията. На децата се предоставя време за работа в екип по поставената задача. След това при повторното отваряне на „музикалната кутия“ този екип, чието произведение звучи, излиза пред всички да реализира своята задача.

Правило. Всеки участник в екипа е загрижен за общото представяне.

Указание. От „музикалната кутия“ звучат познати музикални произведения, по които педагогът предва- рително измисля задачи за децата.

Материали: „музикална кутия“.

III. Интерактивни игри

ИИ „Нарисувай лятото със затворени очи“ (рисуване по преживяване)

Задача. Децата рисуват със затворени очи най-впечатляващия момент от лятото върху лист без отделяне на флумастера.

Игрово действие. На масичка върху лист хартия всяко дете рисува със затворени очи най-вълнуващото лятно преживяване, изразено в една фигура. След това с отворени очи оцветява фигурата и обяснява на децата какво е нарисувало.

Правило. Всеки проявява търпение, за да чуе и разбере какво са нарисували останалите деца.

ИИ „Подари есенно клонче“ – интерактивност

По идея: <http://dgzornicahaskovo.com/article/read/idMain/24/typeID/5/id/271>

Задача. Децата си подаряват есенно клонче, търсейки доброто у всекиго.

Игрово действие. Участват всички деца. Педагогът предлага на децата да подарят красиво есенно клонче на когото си пожелаят, намирайки нещо хубаво у него – положително качество, облекло, поведение и др. След това – да благодари на детето, че проявява това качество, облича се така хубаво и т.н.

Децата се научават от педагога не само как да подберат мотиви и да ги обяснят, но и да благодарят на другите за положителните им качества, защото са ги проявили.

Първо педагогът подарява клонче на дете и казва защо го подарява и защо благодари, после детето подарява на друго дете и т.н.

ИИ „Хореограф“ – пробуждане на твореца у всяко дете

Задача. Дете „хореограф“ показва танцови движения в своя екип, всички останали ги повтарят.

Игрово действие. Участват всички деца, разпределени по групи с „хореограф“, който е отпред и показва своето танцово движение. При сигнал с дайре всички групи се обръщат в дясно, което означава, че имат нов

цветни жетони или други награди за всеки верен отговор. Победител е този, който има най-много жетони.

Правило. Участниците изслушват своите отговори.

III „Музикални езера“ – за преговор

Задача. Едно след друго децата, наредени в колона, въображаемо хвърлят камъче в „музикалното езеро“, пред което са застанали, и изпълняват неговата задача.

Игрово действие. След участието на всяко дете в „музикално езеро“ останалите деца заграждат с кръг поредната цифра в схемата (която получават предварително).

(Приложение 2)

Репертоар към III „Музикални езера“:

* „Звучащо езеро“ – музикални произведения:

1. „Коломбина и Арлекин“, музика Кр. Милетков; 2. „Къщата на Баба Яга“, музика Мусоргски; 3. „В пещерата“, музика Кр. Милетков.

Легенда: Слухово (чрез диск) децата отгатват музикалното произведение.

(Трите произведения са за трите „музикални езера“ със знак: за слушане.)

* „Загадочното езеро“ – фотоси на познати музикални инструменти:

1. китара и тамбура; 2. тромпет и гайда; 3. пиано и цигулка.

Легенда: Визуално (чрез фотоси) децата назовават имената на двойката музикални инструменти.

(Трите снимки с музикални инструменти са за „музикални езера“ със знак: задача.)

* „Танцуващото езеро“ – познати жанрове музика – валс, ръченица и полка:

1. „Валс на Захарната фея“ из балета „Лешникотрошачката“; 2. „Ръченица“; 3. „Трич-трач полка“, музика Щраус.

Легенда: Слухово децата определят танците.

(Трите танца – валс, ръченица и полка, са за „музикални езера“ със знак: танци)

* „Пеещото езеро“ – познати песни:

1. „Мари Доне“ – нар. песен; 2. „Пролетта е тука“, музика М. Шоселова; 3. „Лазарки“, музика Д. Маринова.

Легенда: Слухово децата разпознават песните.

(Трите песни са със знак: пеене.)

III „Давам ти думата“ – развитие на социални умения и компетенции

Задача. Давам думата за участие – 1 минута.

Игрово действие. Педагогът предварително избира познавателно съдържание от направление „Музика“, илюстрира го с картинки или друг нагледен материал. След това дава думата на всеки участник по избрана картинка да разкаже, свири, пее или танцува в рамките на една минута.

Правило. Останалите деца слушат внимателно, за да допълнят, ако се наложи.

III „Вълшебна пръчка“ – развитие на метроритмичен усет

Задача. Децата танцуват индивидуално в ритъма на музиката само ако са докоснати от вълшебната пръчка.

Игрово действие. Разположете децата в разпръснат строй в музикалния салон. Пуснете музика (жанр по избор). Всички деца танцуват, при затихване на музиката застават в позиция „на място“. Танцува само детето (или няколко деца), докоснато от педагога с вълшебната пръчка. Играта се повтаря при усилване на музиката.

Указание. Децата импровизират танцови движения и стъпки според ролята. Например, ако са в ролята на палячо, използват характерни за образа движения (акробатични, вървене по въже, жонглиране, фокуси, т.е. всичко, което прави един палячо) и др.

IV. Игри за дишане

„Летящото перце, малко балонче...“

(Димитрова, 2013)

Цел: равномерно дишане.

Задача: „Да литне перцето, балончето...“

Вдишват с поставена върху диафрагмата ръка и издишат бавно, за да задържат перцето или балончето по-дълго време във въздуха. Дишането се повтаря 4 – 5 пъти.

Материали: перце, балонче и др.

„Цвете и свещ“

Цел: дълбоко вдишване и продължително издишване.

Задача: „Да помиришем цветето и да изгасим свещта!“

Дълбокото вдишване през носа и продължителното издишване през устата е дихателна техника, която може да се използва за предстоящо пеене. Децата въображаемо миришат цветето и изгасят свещта. Упражнението действа успокоително на децата и спомага за бързата концентрация на тяхното внимание. Дишането се повтаря 4 – 5 пъти.

„Сапунени балони“

Цел: дълбоко вдишване и продължително издишване.

Задача: „Да направим сапунени балончета!“

Използва се дихателната техника от „Цвете и свещ“ – въображаема ситуация.

V. Народни игри на песен

„Кралъ Порталъ“

Описание – Даниела Иванова

Две деца се избират с броилка и тайно от другите се уговарят кой какъв ще бъде: „малина“ или „ягода“, „принцеса“ или „принц“, „Барби“ или „фея“... Хващат се за ръце горе, образувайки порта. Останалите деца се нареждат в колонка и минават през портата, пеейки песента:

*Отвори, кралъ порти, отвори кралъ,
че кой ще мине, кралъ, че кой ще мине.
Отворете, затворете, само един оставете.
Не щем, не щем, не щем...искаме!*

На предпоследните думи „Отворете, затворете, само един оставете“ „портата“ ту се отваря, ту се затваря (*ту вдигат ръцете, ту ги свалят*). Накрая „портата“ се затваря и в нея попада едно дете. То прави своя избор, като назовава дума: „малина“, „фея“, „принцеса“ и т.н. Всички участници, минали през портата и избрали една от предложените им думи, се разделят на два отбора. Педагогът начертава една линия, а отборите застават от двете страни на чертата, т.е. един срещу друг, заловени с ръце през кръста. Водачите от всеки отбор се хващат за ръце и се теглят. Победител е този отбор, чийто водач не настъпва чертата. Победеният отбор отстъпва един от своите участници на отбора победител. Играта започва отново с теглене, докато единият отбор остане без играчи.

„Гърненца“

Описание – Даниела Иванова

Участниците в играта застават в два кръга – външен и вътрешен. Децата от външния кръг са прави, а от вътрешния – клекнали (*като гърненца*). Купувачът – главният играч, спира до един от играчите и пита:

– Продават ли се гърненцата?

Отговор:

– Давам го, залагам го, но на теб не го давам!

Двамата участници удрят длани и тичат извън кръга в противоположни посоки. Всеки бегач има за задача по-скоро да обиколи кръга и да заеме свободното място. Този бегач, който остане без място, води играта, т.е. става купувач. Всичко се повтаря.

VI. Игрови прийоми от ТРИЗ педагогика

По идея: <https://mravkite.weebly.com> – източник на ТРИЗ педагогиката

Игра „Добро – лошо“ формира у детето:

- умение да открива положителните и отрицателните страни във всеки обект или ситуация;
- умение да отстранява „минусите“, запазвайки „плюсовете“ в казуси.

Приёмът „Добро – лошо“ не предполага конкретен отговор.

Чрез приёмът „Добро – лошо“ децата разсъждават за сезон, например:

1-ви вариант – направление „Околен свят“:

Пролет: добро – можеш да играеш навън, лошо – вали дъжд;
добро – цветята ухаят приятно, лошо – имаш алергия към тях;
добро – ще се закалиш, лошо – ще изстинеш и т.н.

2-ри вариант – направление „Околен свят“:

Учителят предлага ситуация: пролет е и времето става все по-топло и по-топло. Децата предлагат варианти защо това е добро и защо това е лошо...

Игра „Черно – бяло“ – обект „Бонбон“

Педагогът показва на децата две картинки с изображение на бяла и на черна къща. В бялата къща децата изброяват положителните качества на бонбоните, а в черната къща изброяват отрицателните качества: хубаво – бонбоните са вкусни, лошо – от бонбоните ти се развалят зъбите и т.н.

В качеството на обекти могат да се използват: „Цвете“, „Мама“, „Птичка“, „Игла“, „Пръчка“, „Чадър“, „Книга“ и др.

Игра „Да – не“

Формира у децата умение да обобщават фактите, умение да изслушват.

Пример: направление „Музика“, тема: „Оркестър“.

Търсят и откриват еднакви признаци в елементите като част от общото.

Задача – отгатват музикалните инструменти по темата, отговаряйки на въпросите само с „Да“ или „Не“.

VII. Текстове на песни

Плодове и зеленчуци

Музика М. Шоселова, текст М. Дългъчева

Прпев: Е-е-е, у-у, е-е! Е-е-е, у-у!

1. Как обичам на закуска ябълки да хрускам
или сливи пълна купа весело да хрупам!
Зреят ягоди, малини в селските градини,
а от плодови закуски червенеят бузки. /2/

Прпев: Е-е-е, у-у, е-е! Е-е-е, у-у!

2. На вечеря пък – салати с чушки и домати.
Цвръкват тиквички в тигана редом с патладжана.
Никнат в двора сочни зелки, зелки къдравелки,
а пък с тях – големи, здрави мускули корапи. /2/

Прпев: Е-е-е, у-у, е-е! Е-е-е, у-у!

Есенни дарове

Музика М. Шоселова, текст Анг. Жекова

1. Тук е вече есента, дарове ни носи тя –
ябълки червени, круши позлатени.

Прпев: Хайде да ядем, здрави да растем!

2. Тук е вече есента, дарове ни носи тя –
гроздове узрели, сладък сок налели.

Прпев: Хайде да ядем, здрави да растем!

3. Тук е вече есента, дарове ни носи тя –
сливи и смокини, пълни с витамини.

Прпев: Хайде да ядем, здрави да растем!

Радвам се да те видя

Музика М. Шоселова, текст М. Дългъчева

Здравей, какъв прекрасен ден!
Радвам се да те видя!
Хайде, потанцувай с мен –
на, на, на, на, на, на, на.
Подай приятелски ръце от сърце /2/
Довиждане! Приятен ден!

Семеен албум

Музика М. Шоселова, текст Анг. Жекова

1. Ако буря страшна вълна вие,
ако зло нещастие вятърът довей,
в семейството подслон човекът ще открие.
Човекът без семейство не може да живей.

Прпев:

Хееей, хей, хей, хееей!

Човекът без семейство не може да живей. /2/

2. Ако празник някой трябва да празнува,
ако някой трябва от сърце да се посмей,
в семейството човек на воля ще лудува.
Човекът без семейство не може да живей!

Прпев:

Хееей, хей, хей, хееей!

Човекът без семейство не може да живей. /2/

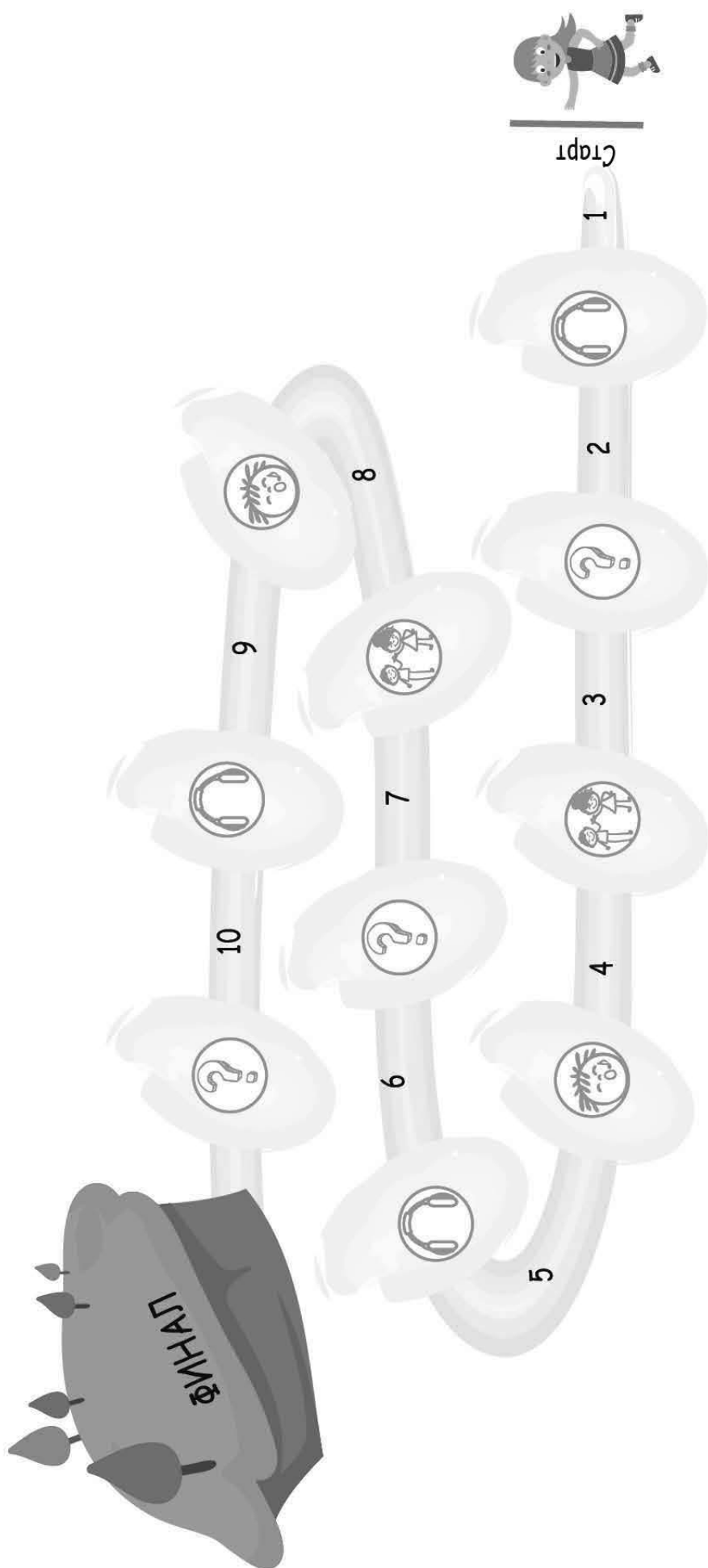
3. Ако се нуждаеш от храна и вкусна пита,
от дрехи, шапки и шоколад...
на семейния бюджет човекът може да разчита.
Човекът със семейство не ще умре от глад.

Прпев:

Хееей, хей, хей, хееей!

Човекът без семейство не може да живей. /2/

Приложение 2

Приложение 3

Описание на танци

„Радвам се да те видя“, музика Маргарита Шоселова

Описание – Даниела Иванова

Децата спазват последователността на танцовите фигури според текста на песента, повтаряйки ги три пъти (според музиката).

Наредени са по двойки в разпръснат строй в залата.

- Здравей, какъв прекрасен ден, радвам се да те видя! – *един срецу друг подават десни ръце;*
- Хайде, потанцувай с мен! – *един срецу друг, леко приведени, протягат ръце за покана за танц;*
- На, на, на, на, на, на, на! – *въртят се около себе си, пляскайки с ръце и тропайки;*
- Подай приятелски ръце от сърце / 2 – *пляскаят едновременно с вдигнатите ръце на партньора;*
- Довиждане, приятен ден! – *гледат се в очите с партньора и махат с дясна ръка за сбогом.*

Указание: Децата, подредени по двойки, могат да съчинят свои танцови фигури според текста на песента.

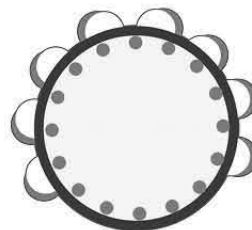
Танци на цветята по музикалните пиеси на Р. Абел

Описание – Даниела Иванова

Направете три кръга според цвета на воалите – сини, бели и червени. Децата със сини воали танцуват на музикалната пиеса „Дъхава теменужка“, децата с бели воали танцуват на пиесата „Водна лилия“, а децата с червени воали, това може да е мъжката група, танцуват на пиесата „Из маковите ниви“. При звучене на музикалната пиеса „Дъхава теменужка“ от Ричард Абел в центъра на кръга влиза едно дете със син воал и показва танцови движения, след което всички, притежаващи сини воали, ги изпълняват. При сигнал с флейта или друг музикален инструмент танцуващото дете се връща на своето място, а в центъра на кръга излиза стоящото вдясно от него другарче. Новото дете показва други танцови движения, всички ги изпълняват, следва сигнал, то се връща на мястото си и така – докато свърши съответната музикална пиеса. Следва друга музикална пиеса – „Водна лилия“ или „Из маковите ниви“ – и всичко се повтаря с бели и червени воали. Докато танцуват децата от определена група, останалите две групи движат воалите си вдясно и вляво. Към края музикалните пиеси се редуват бързо, затова е важно всички деца от съответната група да внимават, за да се включат правилно и навреме в своя танц.

Указание: Учителят по музика прави предварително необходимия запис за танците.

Приложение 4

СЦЕНАРИИ ЗА ТЪРЖЕСТВА

Сирни заговезни и Кукеровден

Място: музикален салон ДГ №38 „Маргаритка“, гр. Варна

ПЕСНИ:

1. „Българийо, обичам те безкрайно“ – Д. Маринова
2. „Извинявай, мамо“ – П. Карабакалова
3. „Пролетно“ – М. Шоселова
4. „Песничка за доброто“ – Х. Агасян

ТАНЦИ:

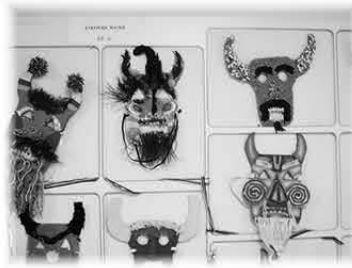
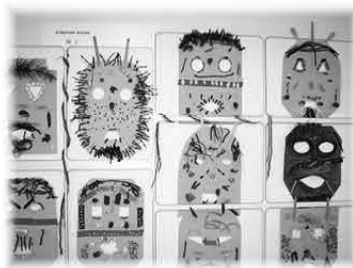
1. Танц със сита
2. Кукерски танц
3. „Дамяно моме“

Оркестър

Оркестър със звънци

Подготовката за празника Сирни заговезни започва две седмици предварително в направление „Изобразително изкуство“ с апликиране от децата на кукерски маски и в направление „Конструиране и технологии“ с изработване на кукерски облекла и маски от вълна, семки, плат, хлопци, звънци и др. Дейностите се осъществяват съвместно от деца и родители.

Във фоайето на детската градина работи работилница за маски – „Мечкарница“. В седмицата на Сирни заговезни всеки желаещ от детското заведение може да намери материали в работилницата и да си изработи кукерска маска за празника.

Организация на тържеството. На импровизираната сцена в музикалния салон е поставена трапеза с млечни продукти по обичай – три яйца или бяла халва, завързани поотделно с червен вълнен конец, поставени в три битови чинии. Продуктите са покрити с фолио. На трапезата са седнали момчетата с 2-ри водещ. Момичетата са извън салона с 1-ви водещ. Звучи народна музика.

(Подскачайки на сцената, влизат 1-во и 2-ро дете, хванати за ръце.)

1-во дете (момче):

Ех, зимний сняг се разтопява,
гинат гъстите мъгли,
въздухът се разведрява
и се пълни с миризми.

2-ро дете (момиче):

Чудно, топло слънце ясно –
целий свят се весели,
по нивята полугласно
там тревата шумоли.

3-то дете (момче):

(Излиза от публиката и свири с бърдуче.)

По горите хор от птички чурулика от зора,
а пък стадото овчички хрупка росната трева.

4-то дете (момче):

(Рисува от самото начало картина на пролетна тема.)

Пролет мила, животворна, колко хубава си ти!
И засмяна, благотворна, пълна с драгост, с красоти!

5-о дете (момиче със сито):

(Думите се казват изразително и силно.)

Зимата си отива, пролетта набъбва, а земята се пробужда за нов живот.

- „Танц със сита“ (народна инструментална музика) – изпълняват момичета.

1-ви водещ: Вашият танц, мили момичета, внесе много настроение. Какво означават последните движения от танца?

6-о дете (момиче със сито): Тези движения (показва) означават пръскане на зърно за сеене, защото напролет започва новата стопанска година. В ситата имахме жито, което засяхме.

1-ви водещ: А знаете ли, че по ситата гадаем за стопанското благополучие през годината. Трябва да направим следния ритуал – застанете в една редица и едновременно търкулнете напред ситата. Ако повечето сита застанат с отвора нагоре, ще се радваме на плодородна и хубава годината, а ако ли не, ще има болести.

(Търкулват ги от една редица. Дете преброява колко сита са с отвора нагоре и колко – не са.)

1-ви водещ (сред момичетата): Радостна съм, защото болшинството сита са с отвора нагоре, а това означава, че годината ще бъде много добра. Ще има берекет – жито, брашно и хляб.

7-о дете (момиче от танца):

Земята протяга снага, събужда се от зимен сън.

Подават челца цветята, извиват дълги шии вън.

8-о дете (момиче от танца):

Пчелиците цветя целуват по градини и дървеса.

Вятърът танцува и лудува под златни небеса.

1-ви водещ: Заповядайте, седнете на трапезата при момчетата.

2-ри водещ: Днес тържеството е по-специално, всички сме седнали около трапезата. Това е така, защото през зимно-пролетния период се празнува Сирни заговезни. Обичай, разпространен в цяла България, наричан с различни имена – Сирници, Прошка, Сирни поклади и др.

Ще ви запознаем с българската традиция около Сирни заговезни, защото тя е съхранявана с години и трябва да я опазим и да ви я предадем, така както и всичко българско. Нека се гордеем не само с българската природа, но и с традициите, които ни отличават от другите народи. С обич да казваме: „Българийо, обичам те безкрайно!“

- песен „Българийо, обичам те безкрайно“, музика Д. Маринова

1-ви водещ: Каква тайна крие този обичай Сирни заговезни? Стар е, а всяка година идва жизнен и млад! И не ни омръзва, както не ни омръзва пролетта в градината. Празникът е весел за децата с обичая „Хамкане“. Знаете ли какво означава това?

9-о дете: Аз знам! На червен конец се завързва бяла халва, яйце или сирене и се върти, а децата „хамкат“. Вярвало се е, че човек дори само със зъби да допре яйцето, те ще бъдат бели и здрави.

2-ри водещ: Точно така, (името на 9-ото дете), ето ги и нашите яйца, завързани на червен конец, които три майки ще въртят. Всички деца седат с кръстосани крака на земята в три кръга. Поставят ръцете си отзад и с уста се стремят да хванат въртящото се яйце. (Избират се три майки, които въртят на конец яйце в трите кръга от седнали деца. За улеснение трите групи деца са: първа – оркестранти, втора – певци, трета – танцьори от хоро „Дамяно моме“.)

2-ри водещ: Всички български традиции са свързани с предсказания и гадания за предстоящата година. Хората са ги спазвали и вярвали, че ще се сбъднат. Чуйте още предсказания, този път не със сита, а с яйца от няколко майки (същите майки, които въртят яйцата).

1-ва майка: Жълтъкът на яйцето се крие за лекарство против болест.

2-ра майка: Конецът е вълнен, червен – против уроки – и се запалва, като се следи дали гори. Ако изгори докрай, ще има здраве и успехи, а ако не изгори, се очакват болести и неуспех вкъщи.

3-та майка: В седмицата около Сирни заговезни във вторник и петък не се пере и не се простира бяло пране, за да няма градушки.

**ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ЧЕТВЪРТА ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА
ПО ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МУЗИКА“**

Мес. седм.	ОБРАЗ. ЯДРО	ТЕМА	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ЗАБЕЛЕЖКА
IX-1		Проследяване постиженията на детето	УСТАНОВЕНА БАТЕРИЯ	
IX-2	Възприемане ЕМИ	Отново заедно, стр. 2 Есенни яга, стр. 2	Конкретни представи за вокално пеене. Влиза в ролята на слушател и разпознава звученето на мъжки, женски и детски гласове. Слуша с желание песни. Конкретни представи, свързани с възприемане на „инструментална“ музика („музикална пиеса“). Проследява развитието в програмни музикални произведения. Емоционално реагира при слушане на музика.	
X-3	МИ ЕМИ	Международен ден на музиката, стр. 3 Обичам тези игри, стр. 3	Конкретни представи за равностепенни двукратни и тривремени метруми и размери 2/4, 3/4 и тривремени неравноделни метрум с размер 7/8. Импровизира танцови движения според метрума и характера на музиката. Артистично изпълнение. Конкретни представи за динамика в музиката. Реагира двигателно на динамични промени (силно – тихо) в музиката. Изразява личното си емоционално отношение и предпочитания при изпълнение на музика.	
X-4	Възприемане МИ	Есен, стр. 4 Забавни игри, стр. 4	Има конкретни представи, свързани с възприемане на инструментална музика. Влиза в ролята на слушател. Проявява предпочитания към музикални произведения. Конкретни представи за равностепенни двукратни и тривремени метруми и размери 2/4 и 3/4. Импровизира танцови стъпки и движения на различна по характер музика. Импровизира артистично танцови движения.	
X-5	Възпроизвеждане ЕМИ	Красива есен, стр. 5 Оркестър, стр. 5	Познава инструменти с неопределена височина на тона. Импровизира елементарен съпровод с ДМИ със задача от учителя. Свири с желание на детски музикални инструменти. Отличава солово от оркестрово изпълнение. Свързва изпълнението на музикални инструменти (с еднакво звукоизличане) с понятието „оркестър“. Слуша с желание изпълнение на познати музикални инструменти.	

ИНДИВИДУАЛЕН КАРТОН
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА

на.....на години от 4 група в началото и в края на учебната година
Учители на групата:

НИВА НА ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ: А – НЕДОСТАТЪЧНО Б – ДОСТАТЪЧНО В – ЗНАЧИТЕЛНО

Образователно направл. / ядро	КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОЧАКВАНИТЕ РЕЗУЛТАТИ	МЕТОД	м. септември			МЕТОД	м. май		
			А	Б	В		А	Б	В
Възприемане	Разпознава три познати (слушани) музикални произведения.	Наблюдение				Наблюдение			
	Разпознава визуално музикалните инструменти китара и тамбура.	Наблюдение				Наблюдение			
	Разпознава марш, хоро и ръченица.	Наблюдение				Наблюдение			
	Влиза в ролята на певец, музикант и слушател.	Наблюдение				Наблюдение			
Възпроизвеждане	Пее до пет научени песни.	Наблюдение				Наблюдение			
	Импровизира елементарен съпровод с детски музикални инструменти по собствен замисъл или със задача от учителя.	Наблюдение				Наблюдение			
Музика и игра	Спазва хореографията при изпълнение на танц.	Наблюдение				Наблюдение			
	Импровизира танцови стъпки и движения на различна по характер и националност музика.	Наблюдение				Наблюдение			
Елементи на музикалната изразност	Разпознава детски и мъжки гласове.	Наблюдение				Наблюдение			
	Реагира на динамични промени (силно – тихо) в музиката.	Наблюдение				Наблюдение			
ОБЩ РЕЗУЛТАТ ПО ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МУЗИКА“									

УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ КАРТОН И ОПРЕДЕЛЯНЕ
НА НИВОТО НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА ДЕТЕТО

Нивото на постигане на всеки показател се определя по резултата от прилагане на съответния метод: тестова задача, наблюдение, беседа, интервю... Общото ниво за образователното направление се определя според броя на отметките за съответните нива А, Б и В. В случаите, когато има отметки за ниво А и ниво В, те взаимно се изключват и общото ниво се определя от преобладаващия брой оставащи отметки. При равен брой отметки учителят определя крайния резултат, отчитайки и други качества на детето – желание, старание, внимание, постоянство, работоспособност, концентрация...

(по избор)

Проследяване на постиженията на *музикалните способности* на входно и изходно ниво за IV група в направление „Музика“

Индивидуален протокол

на.....години.....

дата на провеждане

Музика	Методи: нагледни и практически	Музикални способности	ПОСТИЖЕНИЯ					
			Септември		Май		Общ брой точки в края на учебната година	
			В	И	В	И	В	И
1. Мелодически слух: Оценете отговорите: - с 3 точки за <i>верен</i> отговор (обща оценка 3 т.) - с 2 точки за <i>колеблив</i> отговор (обща оценка 2 т.) - с 1 точка за <i>неверен</i> отговор (обща оценка 1 т.) Нива: - Значително: 3 т. - Достатъчно: 2 т. - Недостатъчно: 1 т.	- Демонстрация чрез техническо средство - Педагогическо наблюдение - Дидактична игра	1.1. Разпознава три музикални произведения, възприети по слух.						
2. Метроритмичен слух: Оценете отговорите: - с 3 точки за <i>верен</i> отговор (обща оценка 6 т.) - с 2 точки за <i>колеблив</i> отговор (обща оценка 4 т.) - с 1 точка за <i>неверен</i> отговор (обща оценка 2 т.) Нива: - Значително: 4 т. – 6 т. - Достатъчно: 2 т. – 4 т. - Недостатъчно: 2 т.	- Демонстрация чрез техническо средство - Педагогическо наблюдение - Подвижна игра - Демонстрация чрез техническо средство - Педагогическо наблюдение	Брой точки 2.1. Отразява метрума на хоро, ръченица, вале и марш с подходящи движения и стъпки. 2.2. Отразява метрума на хоро, ръченица, вале и марш с ударни музикални инструменти.						
		Брой точки						

ЛИТЕРАТУРА:

- Бочев, Бойко.** (1987). Весело инструментознание. София: Музика.
- Велева, А.** (2012). Педагогика на творчеството. Русе.
- Джендова – Бакърджиева, Р.** (1994). Учебни игри за деца от първи, втори, трети клас за часа по музика. Пловдив: Полиграфия АД.
- Димитрова, С.** (2013). Атрактивни и игрови подходи в обучението по музика. Варна: Колор Принт.
- Димитрова, С.** (2013). Да достигнеш мечтата си. Добрич: Матадор 74.
- Димитрова, С.** (2015). Интерактивността в обучението по музика// Интерактивно обучение и квалификация на учители.
- Иванова, Д.** (2018). Познавателна книжка по музика за трета подготвителна възрастова група. Варна: Бит и техника.
- Иванов, Ив.** (2005). Интерактивни методи на обучение. Образование и квалификация на педагогическите кадри – развитие и проекции през XXI век, III том. Варна.
- Иванов, Ив.** (2005). Интерактивни методи на обучение. Варна: ДИКПУ.
- Лопес, София.** (2009). Национален „Орф – Шулверк“ курс 26.03.2009 г. –28.03.2009 г., Варна.
- Минчева, П.** (2009). Музикално възпитание в общообразователното училище. София: Просвета.
- Митева, В.** (1994). Пеещо влакче. Пловдив.
- Наредба №5** от 03.06.2016 за предучилищното образование. Обн. ДВ, бр. 46 от 17.06.2016, в сила от 01.08.2016. Изд. от министъра на образованието и науката.
- Насоки и примерна рамка** за изработване на програмна система. МОН до РИО – Варна, изх.№910618-18/ 22.07.2016.
- Николова, Е.** (2004). Методика на музикалното обучение за предучилищна възраст. София: Никс Принт.
- Николова, Е., Вукова, А., Попова, Р., Петрова, Сн.** (1984). Книга за музикалния ръководител в детската градина – част I. София: Народна просвета.
- Паунов, В.** (2014). Игри с пръсти за деца от предучилищна възраст. Методическо помагало. София: Дидаско.
- Рачева, М., Венкова, М.** (1999). Празничен музикален календар. Шумен: Антос.
- Стойнова, Г.** (2011). Музикално-професионална компетентност на учителя по музика. Част първа. София.
- Шоселова, М.** (2004). Първите седем. бр.12. Диск. Звукозаписно студио „P.SOUND“, Стара Загора.
- Шопов, Константин.** (1982). Български народни инструменти, песни и танци. София: Народна просвета.
- <https://mravkite.weebly.com> – източник на ТРИЗ педагогиката
- <http://dgzornicahaskovo.com/article/read/idMain/24/typeID/5/id/271> – източник на ИИ

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Седмица	4	33. Седмица	55
2. Седмица	4	34. Седмица	56
3. Седмица	6	35. Седмица	57
4. Седмица	7	36. Седмица	58
5. Седмица	9	Описание на използваните игри и танци	59
6. Седмица	11	I. Музикално-подвижни игри.....	59
7. Седмица	13	II. Музикално-дидактични игри	59
8. Седмица	14	III. Интерактивни игри	64
9. Седмица	16	IV. Игри за дишане.....	67
10. Седмица	18	V. Народни игри на песен.....	68
11. Седмица.....	20	VI. Игрови прийоми от ТРИЗ педагогика.....	68
12. Седмица	21	VII. Текстове на песни.....	69
13. Седмица	24	VIII. Приложения	73
14. Седмица	26	Сценарии за тържества.....	76
15. Седмица	27	Годишно тематично разпределение	80
16. Седмица	28	Индивидуален картон за резултатите от проследяване на постиженията (по ДОС)	87
17. Седмица	30	Проследяване на постиженията на музикалните способности на входно и изходно ниво (по избор).....	88
18. Седмица	31		
19. Седмица	33		
20. Седмица	34		
21. Седмица	36		
22. Седмица	38		
23. Седмица	39		
24. Седмица	41		
25. Седмица	42		
26. Седмица	43		
27. Седмица	45		
28. Седмица	47		
29. Седмица	48		
30. Седмица	50		
31. Седмица	52		
32. Седмица	53		

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

МУЗИКА

за четвърта подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

Даниела Иванова

ПЕЯ, ТАНЦУВАМ И ИГРАЯ

Цена 15.00 лв.

БИТ И ТЕХНИКА
www.bititechnika.com